

V Bruseli 24. marca 2022  
(OR. en)

7582/22

UK 55

### SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

---

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 24. marca 2022

Komu: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie

---

Č. dok. Kom.: COM(2022) 126 final

---

Predmet: SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE o vykonávaní a uplatňovaní Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska 1. január – 31. december 2021

---

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 126 final.

---

Príloha: COM(2022) 126 final



V Bruseli 24. 3. 2022  
COM(2022) 126 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE**

**o vykonávaní a uplatňovaní Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou  
a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska  
1. január – 31. december 2021**

Správa Európskej komisie Európskemu parlamentu a Rade  
o vykonávaní a uplatňovaní Dohody o obchode a spolupráci  
medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom Veľkej  
Británie a Severného Írska  
1. január – 31. december 2021

## Obsah

1. Úvod .....	3
2. Inštitucionálny rámec.....	4
3. Nástroje presadzovania a urovnávanie sporov.....	5
4. Obchod s tovarom.....	6
5. Služby a investície, digitálny obchod, duševné vlastníctvo, verejné obstarávanie a malé a stredné podniky.....	10
6. Energetika .....	14
7. Rovnaké podmienky pre otvorenú a spravodlivú hospodársku súťaž a udržateľný rozvoj .....	14
7.1. Normy v pracovnej a sociálnej oblasti, životné prostredie a klíma, udržateľný rozvoj .....	15
7.2. Kontrola subvencií.....	16
8. Doprava .....	17
9. Rybárstvo.....	17
10. Koordinácia sociálneho zabezpečenia.....	18
11. Spolupráca v oblasti presadzovania práva a justičná spolupráca v trestných veciach .....	18
12. Účasť na programoch EÚ.....	19
13. Závery .....	19

## 1. Úvod

Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou (ďalej len „EÚ“) a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len „Spojené kráľovstvo“) na strane druhej<sup>1</sup> bola podpísaná 30. decembra 2020. Predbežne sa uplatňovala od 1. januára 2021. Po ukončení procesov ratifikácie v EÚ a Spojenom kráľovstve nadobudla formálne platnosť 1. mája 2021.

Dohodou o obchode a spolupráci sa vytvára komplexný základ pre vzťah medzi zmluvnými stranami v širokom spektre oblastí vrátane obchodu, dopravy, rybníctva, presadzovania práva a justičnej spolupráce v trestných veciach, tematickej spolupráce a účasti na programoch EÚ. Základom sú ustanovenia zabezpečujúce rovnaké podmienky, udržateľný rozvoj a dodržiavanie základných práv, ako aj dojednaní o riadení a urovnávaní sporov.

Spomedzi dohôd o voľnom obchode EÚ s krajinami mimo EÚ je dohoda o obchode a spolupráci jedinečná v tom, že bola uzavretá s bývalým členským štátom. V dôsledku toho sa podmienky obchodu a spolupráce stanovené v dohode o obchode a spolupráci sprísnil v porovnaní s podmienkami, ktoré platili do konca roka 2020, keď sa skončilo prechodné obdobie stanovené v dohode o vystúpení<sup>2</sup>. Je to nevyhnutný dôsledok odchodu Spojeného kráľovstva z colnej únie EÚ a jednotného trhu.

Cieľom EÚ je vytvoriť so Spojeným kráľovstvom stabilný a pozitívny vzťah. Aj keď sa dosiahol značný pokrok pri vytváraní štruktúr spolupráce stanovených v dohode o obchode a spolupráci, niektoré problémy pretrvávajú. Pretrvávajú aj ťažkosti v širšom vzťahu so Spojeným kráľovstvom, najmä v súvislosti s vykonávaním Protokolu o Írsku a Severnom Írsku podľa dohody o vystúpení.

Toto je prvá správa o vykonávaní a uplatňovaní dohody o obchode a spolupráci, ako sa vyžaduje v článku 2 ods. 4 rozhodnutia Rady (EÚ) 2021/689 z 29. apríla 2021<sup>3</sup>. V správe sa predstavuje súčasný stav v súvislosti s celým radom oblastí, na ktoré sa vzťahuje dohoda o obchode a spolupráci, počas prvého roka jej uplatňovania. Cieľom správy je takisto kvantifikovať vplyv dohody o obchode a spolupráci prostredníctvom údajov, ak sú k dispozícii.

---

<sup>1</sup> Dohoda o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej (Ú. v. EÚ L 149/10) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:22021A0430\(01\)&from=SK](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:22021A0430(01)&from=SK).

<sup>2</sup> Dohoda o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (2019/C 384 I/01) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:12019W/TXT\(02\)&from=SK](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:12019W/TXT(02)&from=SK).

<sup>3</sup> Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/689 z 29. apríla 2021 o uzavretí, v mene Únie, Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej a Dohody medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska o bezpečnostných postupoch pri výmene a ochrane utajovaných skutočností (Ú. v. EÚ L149/2) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=SK>.

## 2. Inštitucionálny rámec

Dohodou o obchode a spolupráci sa vytvára vlastný inštitucionálny rámec na dohľad nad jej vykonávaním a uľahčenie jej vykonávania. Táto štruktúra bola úspešne zavedená v roku 2021 a teraz je plne funkčná.

Rada pre partnerstvo, ktorá dohliada na vykonávanie dohody o obchode a spolupráci na politickej úrovni, prvýkrát zasadala 9. júna 2021. Zmluvné strany okrem iného diskutovali o rybárstve, nediskriminácii v súvislosti s poplatkami za pracovné víza, presadzovaní práva a justičnej spolupráci, ako aj o účasti Spojeného kráľovstva na programoch EÚ<sup>4</sup>. Spoločné vyhlásenie sa však nepodarilo odsúhlasiť, pretože Spojené kráľovstvo odmietlo uviesť odkaz na úplné vykonávanie dohody o vystúpení ako predpoklad pre pevný budúci vzťah<sup>5</sup>.

Všetky spoločné orgány, ktoré pomáhajú Rade pre partnerstvo v záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje dohoda o obchode a spolupráci, vrátane Výboru pre obchodné partnerstvo a 11 osobitných výborov v oblasti obchodu, ktoré podporujú jej prácu v konkrétnych oblastiach, zasadali počas roku 2021:

- Osobitný výbor pre koordináciu sociálneho zabezpečenia (6. júla 2021),
- Osobitný výbor pre energetiku (14. júla 2021),
- Osobitný výbor pre rybolov (20. júla a 27. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre sanitárne a fytosanitárne opatrenia v oblasti obchodu (22. – 23. septembra 2021),
- Osobitný výbor pre colnú spoluprácu a pravidlá pôvodu v oblasti obchodu (7. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre tovar v oblasti obchodu (8. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre služby a investície v oblasti obchodu a digitálny obchod (11. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre verejné obstarávanie v oblasti obchodu (12. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre rovnaké podmienky otvorenej a spravodlivej hospodárskej súťaže a udržateľného rozvoja v oblasti obchodu (12. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre duševné vlastníctvo v oblasti obchodu (13. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre regulačnú spoluprácu v oblasti obchodu (13. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre leteckú dopravu (14. októbra 2021),
- Osobitný výbor v oblasti obchodu pre technické prekážky obchodu (15. októbra 2021),
- Osobitný výbor pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva a justičnú spoluprácu (19. októbra 2021),
- Výbor pre obchodné partnerstvo (16. novembra 2021),
- Osobitný výbor pre bezpečnosť letectva (23. novembra 2021),
- Osobitný výbor pre cestnú dopravu (24. novembra 2021),

<sup>4</sup> Programy a zápisnice zo zasadnutí Rady pre partnerstvo a výborov: [https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement\\_en](https://ec.europa.eu/info/strategy/relations-non-eu-countries/relations-united-kingdom/eu-uk-trade-and-cooperation-agreement/meetings-eu-uk-partnership-council-and-specialised-committees-under-trade-and-cooperation-agreement_en).

<sup>5</sup> Vyhlásenie Európskej komisie po prvom zasadnutí Rady pre partnerstvo: [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/20210609\\_unilateral\\_pc\\_statement\\_002\\_final.pdf](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/20210609_unilateral_pc_statement_002_final.pdf).

- Osobitný výbor pre administratívnu spoluprácu v oblasti DPH a vymáhania daní a poplatkov v oblasti obchodu (15. decembra 2021) a
- Osobitný výbor pre účasť na programoch Únie (21. decembra 2021).

V súlade s dohodnutými dojednaniami bola EÚ na týchto zasadnutiach zastúpená Európskou komisiou, pričom pozície, ktoré sa mali zaujať v mene EÚ, boli koordinované s Radou. Zástupcovia členských štátov sa zúčastnili na zasadnutiach ako súčasť delegácie EÚ. Európsky parlament bol informovaný o činnosti spoločných orgánov.

Podnikli sa kroky aj na nadviazanie parlamentnej spolupráce medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom. Zmluvné strany sa dohodli, že Parlamentné zhromaždenie partnerstva (ďalej len „zhromaždenie“) zriadené v rámci dohody o obchode a spolupráci bude pozostávať z 35 poslancov Európskeho parlamentu a parlamentu Spojeného kráľovstva. Zriadenie delegácie EÚ pri zhromaždení bolo schválené v októbri 2021<sup>6</sup>. Zhromaždenie začne svoju činnosť v roku 2022.

Začal sa aj proces zapojenia občianskej spoločnosti do vykonávania dohody o obchode a spolupráci. Operačné usmernenia fóra občianskej spoločnosti boli neformálne odsúhlasené Komisiou a Spojeným kráľovstvom. Aby fórum občianskej spoločnosti mohlo začať pracovať, tieto usmernenia musí schváliť Rada pre partnerstvo<sup>7</sup>. Bola zriadená aj domáca poradná skupina EÚ s cieľom umožniť širší dialóg o záležitostiach, na ktoré sa vzťahuje dohoda o obchode a spolupráci. Domácu poradnú skupinu podporuje Európsky hospodársky a sociálny výbor, ktorý koordinuje zasadnutia a udržiava kontakty s partnermi občianskej spoločnosti. Prvé zasadnutie domácej poradnej skupiny sa uskutočnilo 25. novembra 2021<sup>8</sup>.

### 3. Nástroje presadzovania a urovnávanie sporov

Komisia v reakcii na žiadosti členských štátov zriadila ústredné miesto<sup>9</sup>, ktoré zainteresovaným stranám umožňuje podávať sťažnosti súvisiace s vykonávaním dohody o obchode a spolupráci. Podniky, mimovládne organizácie, zamestnávateľia, odbory a široká verejnosť v EÚ môžu použiť tento systém ako prvé kontaktné miesto na hlásenie problémov súvisiacich s vykonávaním dohody o obchode a spolupráci. Ústredné miesto je prepojené s existujúcimi nástrojmi vyvinutými Komisiou, ako je jednotné kontaktné miesto na podávanie sťažností súvisiacich s obchodom vrátane otázok prístupu na trh, rovnakých podmienok alebo udržateľného rozvoja. Tieto nástroje odrážajú zvýšené úsilie Komisie o posilnenie presadzovania a vykonávania jej medzinárodných dohôd.

Okrem toho, aby bolo možné spustiť opatrenia na presadzovanie, Komisia pripravila návrhy<sup>10</sup>, ktorými sa bude riadiť prijímanie jednostranných opatrení a opatrení na

<sup>6</sup> Pozri: [https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0398\\_SK.pdf](https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0398_SK.pdf).

<sup>7</sup> Informácie o zasadnutiach fóra občianskej spoločnosti budú dostupné na adrese <https://trade.ec.europa.eu/dialogue/index.cfm>.

<sup>8</sup> <https://www.eesc.europa.eu/sk/tags/medzinarodny-obchod?page=1>.

<sup>9</sup> [https://ec.europa.eu/assets/sg/complaint\\_eu\\_uk\\_tca/complaints\\_sk/index.html](https://ec.europa.eu/assets/sg/complaint_eu_uk_tca/complaints_sk/index.html).

<sup>10</sup> Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania práv Únie pri vykonávaní a presadzovaní Dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu a Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej, COM(2022) 89; a návrh

presadzovanie, ktoré by nahradili splnomocnenie stanovené v rozhodnutí Rady (EÚ) 2021/689<sup>11</sup> o uzavretí dohody o obchode a spolupráci.

V roku 2021 žiadna zo zmluvných strán nepožiadala o konzultácie ani o zriadenie rozhodcovského súdu podľa pravidiel dohody o obchode a spolupráci týkajúcich sa urovnávania sporov. EÚ v rámci vykonávania týchto pravidiel 14. decembra 2021 formálne navrhla jednotlivcov, ktorí sú ochotní a schopní pôsobiť ako členovia rozhodcovského súdu<sup>12</sup>.

#### 4. Obchod s tovarom

Na konci prechodného obdobia sa Spojené kráľovstvo a EÚ rozdelili na dve samostatné colné územia a dva samostatné trhy s tovarom, z ktorých každý má svoj vlastný regulačný režim, čo nevyhnutne vytvára prekážky obchodu.

Hoci sa v dohode o obchode a spolupráci stanovuje obchod bez ciel a kvót na všetok dovoz medzi zmluvnými stranami, bezproblémový obchod s tovarom sa skončil a znovu sa objavili necolné prekážky. Od roku 2021 bude všetok vývoz zo Spojeného kráľovstva do EÚ podliehať colnému režimu a kontrolám. K agropotravinovým zásielkam musia byť pripojené zdravotné certifikáty a musia prejsť sanitárnymi a fytosanitárnymi inšpekciami na hraničných kontrolných staniciach členských štátov. Okrem toho musí všetok tovar spĺňať rôzne pravidlá a regulačné opatrenia, keďže prestala platiť zásada vzájomného uznávania.

Tovar, s ktorým sa obchoduje medzi týmito dvomi zmluvnými stranami, musí navyše spĺňať pravidlá pôvodu stanovené v dohode o obchode a spolupráci, ak sa naň má vzťahovať preferenčné zaobchádzanie s 0 % clom. Preukazovanie pôvodu tovaru môže byť náročné, najmä ak podniky odoberajú zložky z viacerých krajín. Komisia na uľahčenie uplatňovania preferenčného zaobchádzania prijala právne predpisy<sup>13</sup> stanovujúce prechodné obdobie, počas ktorého by vývozcovia z EÚ mohli vydávať potvrdenia o pôvode na základe vyhlásení dodávateľov, a to aj v prípade absencie úplnej dokumentácie, za predpokladu, že ju budú mať k dispozícii do konca roku 2021. Od roku 2022 platia štandardné požiadavky na vyhotovovanie potvrdení o pôvode. Pokiaľ ide o dovoz do EÚ zo Spojeného kráľovstva, v prípade viac ako 80 % tovaru sa využívalo preferenčné zaobchádzanie. Komisia spolu s členskými štátmi zabezpečuje správne vykonávanie pravidiel pôvodu a poskytuje colným orgánom a podnikom usmernenia a vysvetlenia.

---

nariadenia Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania práv Spoločenstva pri vykonávaní Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej, COM(2022) 100.

<sup>11</sup> Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/689 z 29. apríla 2021 o uzavretí, v mene Únie, Dohody o obchode a spolupráci medzi Európskou úniou a Európskym spoločenstvom pre atómovú energiu na jednej strane a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska na strane druhej a Dohody medzi Európskou úniou a Spojeným kráľovstvom Veľkej Británie a Severného Írska o bezpečnostných postupoch pri výmene a ochrane utajovaných skutočností (Ú. v. EÚ L149/2) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021D0689&from=SK>.

<sup>12</sup> [https://ec.europa.eu/info/system/files/ares\\_20217728182\\_letter\\_from\\_vice-president\\_sefcovic\\_to\\_the\\_united\\_kingdom\\_minister\\_of\\_state\\_lord\\_frost\\_signed.pdf](https://ec.europa.eu/info/system/files/ares_20217728182_letter_from_vice-president_sefcovic_to_the_united_kingdom_minister_of_state_lord_frost_signed.pdf).

<sup>13</sup> Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2020/2254 z 29. decembra 2020 o vyhotovovaní potvrdení o pôvode na základe vyhlásení dodávateľa pre preferenčný vývoz do Spojeného kráľovstva počas prechodného obdobia (Ú. v. EÚ L 446/1) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R2254&from=SK>.

Napriek tomu, že nie sú zavedené žiadne clá na pôvodný tovar, podniky vo veľkej miere informovali o prerušeniach v dodávateľských reťazcoch. Ťažkosti, ktorým čelia podniky v EÚ, sú v súlade s možnými očakávaniami, a to:

- zvýšené náklady v dôsledku povinnosti dodržiavať duálne regulačné systémy a dodatočné formality,
- zdržania na hranici v dôsledku nových procedurálnych požiadaviek a
- ťažkosti pri dodržiavaní meniacich sa pravidiel dovozu.

Komisia vynaložila maximálne úsilie, aby pomohla členským štátom a podnikom v EÚ zorientovať sa v novom prostredí. Napríklad, pokiaľ ide o sanitárne a fyto-sanitárne požiadavky, pri ktorých sa na začiatku roka 2021 vyskytli určité problémy, sa urýchlene poskytlo usmernenie o správnom uplatňovaní sanitárnych a fyto-sanitárnych pravidiel. V oblasti cieľ bolo uverejnené usmernenie o pravidlách pôvodu a iných otázkach súvisiacich s clami spolu s kontrolnými zoznamami a ďalšími relevantnými informáciami<sup>14</sup>. V dôsledku toho sa počet problémov v oboch oblastiach v priebehu roka výrazne znížil. Spojené kráľovstvo v roku 2021 opakovane odložilo vykonávanie colných a sanitárnych a fyto-sanitárnych požiadaviek na dovoz z EÚ. Zavádzanie týchto formalít sa začalo v januári 2022 a bude postupne prebiehať do októbra 2022 v súlade s postupným prístupom vymedzeným v hraničnom operačnom modeli. Ich uplatňovanie môže byť pre vývozcov z EÚ a členské štáty náročné z dôvodu logistického vplyvu nových postupov, najmä potreby predložiť požadované vyhlásenia a podporné dokumenty pred odoslaním tovaru z prístavov EÚ do Spojeného kráľovstva, ako aj zložitosti systému IT zavedeného Spojeným kráľovstvom.

Komisia je v úzkom kontakte s členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby boli ich správy a podniky dobre pripravené. Príslušné informácie sú dostupné aj na webovom sídle Komisie<sup>15</sup>. S cieľom uľahčiť obchod s tovarom, na ktorý sa vzťahujú sanitárne a fyto-sanitárne požiadavky, boli všetkým členským štátom sprístupnené elektronické vzory zdravotných certifikátov požadovaných na vývoz do Veľkej Británie a Komisia sa zapojila do diskusií s orgánmi Spojeného kráľovstva o ich prijatí.

Aj keď je ešte príliš skoro hodnotiť celkový hospodársky vplyv odchodu Spojeného kráľovstva z jednotného trhu EÚ, najnovšie údaje ukazujú, že obchodné toky medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom sa v roku 2021 čiastočne stabilizovali po počiatočnom poklese po skončení prechodného obdobia. Zostali však nižšie ako v roku 2019 a v predchádzajúcich rokoch.

Pokiaľ ide o obchod s tovarom, Eurostat odhaduje za rok 2021 dovoz do EÚ zo Spojeného kráľovstva na 146 miliárd EUR, čo je výrazný pokles v porovnaní s rokom 2020 (-13,6 %) aj s rokom 2019 (-24,8 %). Vývoz z EÚ do Spojeného kráľovstva sa odhaduje na 283 miliárd EUR, čo je o 1,9 % viac v porovnaní s rokom 2020, no stále je to 11,4 % pod úrovňou zaznamenanou v roku 2019.

V tabuľke 1 je znázornené, že dovoz tovaru do EÚ aj vývoz tovaru z EÚ s ostatnými partnermi v roku 2021 prudko vzrástli v porovnaní s rokom 2020 (+27 %, resp. +14,6 %) a sú

<sup>14</sup> [https://ec.europa.eu/taxation\\_customs/customs-4/international-affairs/third-countries/united-kingdom\\_sk](https://ec.europa.eu/taxation_customs/customs-4/international-affairs/third-countries/united-kingdom_sk).

<sup>15</sup> [https://ec.europa.eu/taxation\\_customs/customs-4/international-affairs/third-countries/united-kingdom/new-import-formalities-bring-goods-eu-uk-1-january-2022\\_sk](https://ec.europa.eu/taxation_customs/customs-4/international-affairs/third-countries/united-kingdom/new-import-formalities-bring-goods-eu-uk-1-january-2022_sk).

nad úrovnou z roku 2019 pred pandémiou (12,5 % pri dovoze a 4,7 % pri vývoze), zatiaľ čo obchod so Spojeným kráľovstvom stále zďaleka nedosahuje úrovne spred pandémie.

Postihnuté boli najmä stroje a prepravné zariadenia, ktoré predstavujú významný podiel na dvojstrannom obchode. Dovoz do EÚ zo Spojeného kráľovstva v tomto sektore klesol v roku 2021 o 26,2 % v porovnaní s rokom 2020 a o 37,9 % v porovnaní s rokom 2019. Vývoz z EÚ sa v roku 2021 znížil o 3,1 % v porovnaní s rokom 2020 a o 20,5 % v porovnaní s rokom 2019. V absolútnom vyjadrení bol dovoz a vývoz strojov a prepravných zariadení medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom v roku 2021 o viac ako 52 miliárd EUR pod úrovňou zaznamenanou v roku 2019<sup>16</sup>.

---

<sup>16</sup> Štatistiky, ktorými sa meria obchod EÚ so Spojeným kráľovstvom, boli ovplyvnené veľkou zmenou od 1. januára 2021, keď štatistiky založené na prieskumoch používané na meranie obchodu v rámci EÚ nahradili colné štatistiky, ktoré uvádzajú krajinu pôvodu, a nie krajinu odoslania. Straty v obchode EÚ so Spojeným kráľovstvom boli pravdepodobne (sčasti) kompenzované ziskami z obchodu s ostatnými krajinami mimo EÚ. V tejto fáze nie je možné tento štatistický vplyv kvantifikovať.

**Tabuľka 1. Obchod s tovarom v EÚ27 v roku 2021 podľa partnerskej krajiny a sektora SITC v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi**

	Dovoz do EÚ	% zmena v porovnaní s		Vývoz z EÚ	% zmena v porovnaní s	
	2021	2020	2019	2021	2020	2019
	v mil. EUR			v mil. EUR		
<b>Obchod EÚ27 podľa partnerskej krajiny</b>		<b>Všetky výrobky SPOLU</b>				
Spojené kráľovstvo	146 025	-13,6	-24,8	283 589	1,9	-11,4
Mimo EÚ27 (okrem Spojeného kráľovstva)	1 965 514	27,0	12,5	1 896 887	14,6	4,7
<b>Obchod EÚ27 podľa sektora SITC</b>		<b>Partnerská krajina: Spojené kráľovstvo</b>				
0 – Potraviny a živé zvieratá	9 444	-26,8	-31,5	31 716	-4,5	-3,9
1 – Nápoje a tabak	2 637	-9,8	-23,5	6 269	5,1	7,3
2 – Surové materiály, nepoživatelné, okrem palív	4 349	34,1	22,9	9 535	53,9	55,3
3 – Minerálne palivá, mazivá a príbuzné materiály	20 913	37,8	-6,5	10 775	92,6	6,9
4 – Živočíšne a rastlinné oleje, tuky a vosky	451	-21,4	-6,3	1 034	2,6	9,7
5 – Chemikálie a príbuzné výrobky inde nezaradené	26 286	-20,8	-20,6	45 316	2,8	-6,8
6 – Trhové výrobky triedené hlavne podľa materiálu	16 274	-0,3	-11,9	35 604	11,8	-1,7
7 – Stroje a prepravné zariadenia	42 823	-26,2	-37,9	102 872	-3,1	-20,5
8 – Rôzne priemyselné výrobky	13 917	-36,0	-44,3	33 592	-8,3	-22,1
9 – Komodity a predmety obchodu inde nezaradené	8 931	83,0	72,7	6 877	-9,6	1,3
<b>Obchod EÚ27 podľa sektora SITC</b>		<b>Partnerská krajina: Mimo EÚ27 (okrem Spojeného kráľovstva)</b>				
0 – Potraviny a živé zvieratá	98 296	8,2	5,1	103 475	5,9	12,2
1 – Nápoje a tabak	6 599	4,2	-3,1	34 035	15,5	6,7
2 – Surové materiály, nepoživatelné, okrem palív	87 727	34,3	29,5	53 542	32,2	26,8
3 – Minerálne palivá, mazivá a príbuzné materiály	359 916	74,6	5,6	93 312	59,5	-0,1
4 – Živočíšne a rastlinné oleje, tuky a vosky	13 458	27,2	48,7	6 642	20,0	32,9
5 – Chemikálie a príbuzné výrobky inde nezaradené	244 176	22,1	20,9	410 917	12,0	14,7
6 – Trhové výrobky triedené hlavne podľa materiálu	222 081	26,8	24,0	203 994	18,4	5,8
7 – Stroje a prepravné zariadenia	627 878	18,5	10,3	727 950	11,3	-1,9
8 – Rôzne priemyselné výrobky	272 572	17,8	8,2	223 366	16,7	4,4
9 – Komodity a predmety obchodu inde nezaradené	32 811	1,2	24,9	39 655	2,1	-1,3

Zdroj: Eurostat EXT\_ST\_EU27\_2020SITC, 18. februára 2022

## 5. Služby a investície, digitálny obchod, duševné vlastníctvo, verejné obstarávanie a malé a stredné podniky

Na konci prechodného obdobia sa skončil voľný pohyb osôb, ako aj sloboda poskytovať služby, voľný pohyb kapitálu a sloboda usadiť sa, čo viedlo k zásadnej zmene spôsobu, akým sú poskytovatelia služieb oboch zmluvných strán schopní získať prístup na vzájomné trhy. Poskytovanie služieb, ktoré sa teraz uskutočňuje na základe pravidiel platných pre krajiny mimo EÚ, sa stalo náročnejším. Podniky, ktoré plánujú poskytovať služby, alebo investori, ktorí sa chcú usadiť na území druhej zmluvnej strany, čelia novým regulačným a administratívnym prekážkam. Napríklad oprávnenia od domovskej krajiny už neplatia v hostiteľskej krajine, odborná kvalifikácia sa neuznáva tak jednoducho ako v rámci EÚ a uplatňujú sa imigračné pravidlá. Pre poskytovateľov služieb a investorov v Spojenom kráľovstve platia odlišné pravidlá pre každý z 27 členských štátov.

Hoci dohoda o obchode a spolupráci obsahuje ustanovenia, ktoré znižujú určité prekážky prístupu, napríklad zákazom kvantitatívnych obmedzení, ako sú testy hospodárskych potrieb pre investorov a poskytovateľov služieb, alebo ustanovením možnosti uznávania odborných kvalifikácií,<sup>17</sup> rámec dohody o obchode a spolupráci sa nedá porovnávať so slobodou usadiť sa alebo poskytovať služby v rámci jednotného trhu. V dohode o obchode a spolupráci sa stanovuje aj uľahčenie digitálneho obchodu a prísnejšie normy ochrany duševného vlastníctva, ako aj pravidlá prístupu na príslušné trhy verejného obstarávania.

Údaje za prvé tri štvrťroky 2021 ukazujú, že obchod so službami sa ešte nevrátil na úroveň pred pandémie. V tabuľke 2 sa uvádza, že napriek oživeniu v porovnaní s prvými deviatimi mesiacmi roku 2020 je dovoz do EÚ zo Spojeného kráľovstva a zo zvyšku jeho obchodných partnerov oveľa nižší ako v rovnakom období v roku 2019, a to na úrovni  $-9,3\%$  zo Spojeného kráľovstva a  $-8\%$  vo vzťahu k zvyšku sveta. Pri porovnaní vývozu z EÚ v prvých troch štvrťrokoch 2021 s vývozom v rovnakom období roku 2019 je pokles výraznejší pri Spojenom kráľovstve ( $-13,2\%$ ) ako pri zvyšku obchodných partnerov EÚ ( $-4,8\%$ ).

Sektor cestovného ruchu, ktorý nevykazuje žiadne známky oživenia v porovnaní s rokom 2020, je jedným z najviac zasiahnutých sektorov. Dovoz do EÚ a vývoz z EÚ vo vzťahu so Spojeným kráľovstvom a s ostatnými obchodnými partnermi v prvých deviatich mesiacoch roku 2021 stále zďaleka nedosahujú úroveň za rovnaké obdobie v roku 2019.

Výrazne zasiahnutý je aj obchod s dopravnými službami, so stavebnými službami a s poplatkami za používanie duševného vlastníctva, no týka sa to najmä obchodu medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, obchod medzi EÚ a jej ďalšími obchodnými partnermi v súčasnosti prekračuje úroveň zaznamenanú v prvých deviatich mesiacoch roku 2019. To svedčí o vplyve vystúpenia Spojeného kráľovstva z EÚ.

Počas roku 2021 Komisia sústredila svoje úsilie na prekonanie prekážok súvisiacich s vykonávaním dohody o obchode a spolupráci. Napríklad bolo možné objasniť imigračné pravidlá Spojeného kráľovstva týkajúce sa práva subdodávateľov vykonávať inštalačné a údržbárske služby na jeho území.

---

<sup>17</sup> Profesionálne komory oboch zmluvných strán môžu vyzvať Radu pre partnerstvo, aby schválila uznávanie v ich sektore.

Komisia si splnila povinnosti týkajúce sa transparentnosti podľa dohody o obchode a spolupráci. Informácie o poskytovaní služieb fyzickými osobami sú už verejne dostupné. Komisia si takisto splnila povinnosť vytvoriť verejné webové sídlo s informáciami o MSP<sup>18</sup>.

Komisia bude naďalej monitorovať vykonávanie dohody o obchode a spolupráci, pokiaľ ide o služby a investície, digitálny obchod, duševné vlastníctvo, verejné obstarávanie a MSP, a bude trvať na dodržiavaní dohody o obchode a spolupráci. Bude komunikovať s príslušnými orgánmi Spojeného kráľovstva v súvislosti s budúcimi právnymi predpismi o verejnom obstarávaní<sup>19</sup>, ktoré vyvolali obavy medzi zainteresovanými stranami EÚ. Komisia bude aj naďalej pozorne monitorovať vplyv ďalšieho legislatívneho vývoja v Spojenom kráľovstve, ktorý má vplyv na záležitosti, na ktoré sa vzťahuje dohoda o obchode a spolupráci.

---

<sup>18</sup> <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/sk/home>.

<sup>19</sup> Pozri: <https://www.gov.uk/government/consultations/green-paper-transforming-public-procurement/outcome/transforming-public-procurement-government-response-to-consultation>.

Tabuľka 2. Obchod so službami v EÚ27 za prvých 9 mesiacov roku 2021 podľa partnerských krajín a sektora služieb v porovnaní s rovnakým obdobím v predchádzajúcich rokoch

	<b>Dovoz do EÚ</b>	<i>% zmena v porovnaní</i>		<b>Vývoz z EÚ</b>	<i>% zmena v porovnaní</i>	
	január – september 2021	<i>obdobím január – september</i>		január – september 2021	<i>obdobím január – september</i>	
	(v mil. EUR)	2020	2019	(v mil. EUR)	2020	2019
<b>Obchod EÚ27 podľa partnerskej krajiny</b>		<b>Všetky služby SPOLU</b>				
Spojené kráľovstvo	114 858	3,9	-9,3	143 253	6,4	-13,2
Mimo EÚ27 (okrem Spojeného kráľovstva)	499 174	-4,4	-8,0	574 356	12,3	-4,8
<b>Obchod EÚ27 podľa sektora služieb</b>		<b>Partnerská krajina: Spojené kráľovstvo</b>				
Výrobné služby týkajúce sa fyzických vstupov vo vlastníctve tretích osôb	1 349	1,8	-8,7	3 721	-3,1	-2,9
Služby údržby a opráv inde neuvedené	1 414	-6,2	-27,6	1 792	-19,5	-24,9
Doprava	9 101	-7,9	-27,4	15 534	4,0	-24,9
Cestovný ruch	3 934	-33,0	-71,9	9 912	-9,7	-70,2
Stavebníctvo	1 339	-5,6	-51,4	1 599	-12,8	-57,7
Poisťovacie a dôchodkové služby	6 342	25,4	37,8	8 487	35,4	55,8
Finančné služby	20 121	22,8	19,8	22 693	12,1	11,9
Poplatky za používanie duševného vlastníctva inde neuvedené	9 061	4,0	-21,8	7 267	8,6	-8,4
Telekomunikačné, počítačové a informačné služby	14 181	2,9	8,3	27 357	9,7	14,7
Ostatné obchodné služby	44 670	4,0	2,5	38 337	4,8	1,8
Osobné, kultúrne a rekreačné služby	2 990	4,4	-11,5	2 798	15,8	8,1
Tovar a služby štátnej správy inde nezahrnuté	258	-55,6	-64,5	822	13,2	13,5
Nepridelené služby	101	-39,4	-27,4	2 936	-1,0	13,3
<b>Obchod EÚ27 podľa sektora služieb</b>		<b>Partnerská krajina: Mimo EÚ27 (okrem Spojeného kráľovstva)</b>				
Výrobné služby týkajúce sa fyzických vstupov vo vlastníctve tretích osôb	11 556	10,5	14,5	16 907	12,4	8,5
Služby údržby a opráv inde neuvedené	8 427	-8,4	-17,3	11 019	-0,9	-11,1
Doprava	96 165	20,4	1,8	126 803	31,8	8,0
Cestovný ruch	26 230	-11,3	-63,6	32 400	-4,5	-66,4
Stavebníctvo	2 371	1,3	-0,3	5 205	-16,5	-28,3
Poisťovacie a dôchodkové služby	12 707	18,4	20,6	11 094	-0,4	3,1
Finančné služby	38 530	22,7	32,9	42 347	11,3	13,5
Poplatky za používanie duševného vlastníctva inde neuvedené	104 010	21,6	38,4	51 547	-1,8	1,4

Telekomunikačné, počítačové a informačné služby	43 818	11,6	8,2	119 666	22,0	22,1
Ostatné obchodné služby	148 391	-31,3	-21,8	140 995	4,8	-1,2
Osobné, kultúrne a rekreačné služby	4 779	-2,2	-12,6	7 318	5,9	-0,5
Tovar a služby štátnej správy inde nezahrnuté	1 984	-11,9	-14,1	3 738	-18,3	-15,3
Nepridelené služby	208	-52,8	-50,0	5 319	72,8	63,2

Zdroj: Eurostat Platobná bilancia Európskej únie a eurozóny – štvrťročné údaje (BPM6) – extrahované 18. februára 2022

## 6. Energetika

Po skončení prechodného obdobia sa Spojené kráľovstvo už nezúčastňuje na jednotnom trhu EÚ s energiou ani na jeho riadení a obchodných dojednaniach. Hoci dohoda o obchode a spolupráci obsahuje ustanovenia na uľahčenie toku energie, obchodné procesy sú teraz zložitejšie.

Dohoda o obchode a spolupráci umožňuje vytvorenie osobitných obchodných dojednaní pre toky elektriny medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom. V prvom kroku boli prevádzkovatelia prenosových sústav oboch zmluvných strán požiadaní, aby vypracovali analýzu nákladov a prínosov. Analýza predložená spoločne v máji 2021 však priniesla neuspokojivé výsledky, ktoré okrem iného naznačujú vážne riziko manipulácie s trhom a narušenia trhu. Komisia pracuje na možnostiach a alternatívach vykonávania tejto povinnosti.

Dohodou o obchode a spolupráci sa zabezpečuje aj spolupráca pri rozvoji energie z morských obnoviteľných zdrojov, ktorá má zohrať kľúčovú úlohu pri plnení cieľov nulových emisií oboch zmluvných strán v oblasti emisií skleníkových plynov. V nadväznosti na spoluprácu v oblasti energetiky v Severnom mori sa v roku 2021 začali rokovania v záujme podpísania memoranda o porozumení s cieľom vytvoriť osobitné fórum pre technické diskusie so Spojeným kráľovstvom v súvislosti s rozvojom sústavy na mori a veľkým potenciálom obnoviteľnej energie v regióne Severného mora.

## 7. Rovnaké podmienky pre otvorenú a spravodlivú hospodársku súťaž a udržateľný rozvoj

EÚ a Spojené kráľovstvo sa v dohode o obchode a spolupráci dohodli, že obchod a investície si vyžadujú podmienky na zabezpečenie rovnakých podmienok a udržateľného rozvoja. V tejto súvislosti sa musí monitorovať a nahlasovať akýkoľvek relevantný vývoj právnych predpisov Spojeného kráľovstva v oblasti kontroly subvencií, zdaňovania, noriem v pracovnej a sociálnej oblasti, ako aj životného prostredia a klímy, ako sa vyžaduje v článku 2 ods. 4 rozhodnutia Rady (EÚ) 2021/689.

Komisia na monitorovanie takéhoto vývoja využíva informácie zhromaždené jej útvarmi a členskými štátmi, vstupy od zainteresovaných strán EÚ, formálne a neformálne kontakty v kontexte medzinárodných a mnohostranných fór, ako aj osobitné výbory zriadené v rámci dohody o obchode a spolupráci. Komisia takisto pozorne monitoruje vývoj regulačných zmien, pričom analyzuje správy think-tankov, podnikov, mimovládnych organizácií, médií a iných zainteresovaných strán. Jednotné kontaktné miesto<sup>20</sup> zriadené dohodou o obchode a spolupráci takisto poskytuje Komisii informácie na účely jej analýz.

<sup>20</sup> Jednotné kontaktné miesto je centralizovaným kontaktným miestom pre zainteresované strany so sídlom v EÚ, ktoré chcú podať sťažnosť týkajúcu sa otázok prístupu na trh, rovnakých podmienok alebo nedodržania záväzkov v oblasti obchodu a udržateľného rozvoja alebo všeobecného systému preferencií. Viac informácií je k dispozícii na adrese <https://ec.europa.eu/trade/trade-policy-and-you/contacts/chief-trade-enforcement-officer/>.

## 7.1. Normy v pracovnej a sociálnej oblasti, životné prostredie a klíma, udržateľný rozvoj

Spojené kráľovstvo po svojom vystúpení z EÚ oznámilo rozsiahlu regulačnú reformu ako súčasť svojej ambície „*opätovne prevziať kontrolu nad našimi zákonmi*“ a začalo verejnú konzultáciu o reforme rámca pre lepšiu reguláciu.<sup>21</sup>

V oblasti pracovnej a sociálnej politiky vláda Spojeného kráľovstva oznámila svoj zámer zriadiť jednotný orgán presadzovania zamestnaneckých práv, ktorého úlohou bude zabezpečiť centralizovaný dohľad nad pracovnoprávnymi predpismi<sup>22</sup>. Komisia pozorne sleduje tento legislatívny vývoj, najmä pokiaľ ide o právomoci a zdroje orgánu na vykonávanie jeho úlohy v oblasti presadzovania. Komisia bude po nadobudnutí účinnosti týchto právnych predpisov pozorne sledovať, či sa účinne presadzujú príslušné normy v pracovnej a sociálnej oblasti, ako sa vyžaduje v dohode o obchode a spolupráci. Komisia a Spojené kráľovstvo diskutovali o tejto otázke na prvom stretnutí Osobitného výboru pre rovnaké podmienky otvorenej a spravodlivej hospodárskej súťaže a udržateľný rozvoj, na ktorom sa obe strany zhodli na dôležitosti účinného presadzovania práv pracovníkov.

Spojené kráľovstvo prijalo v roku 2021 aj zákon o životnom prostredí<sup>23</sup>, ktorým sa zriaďuje Úrad pre ochranu životného prostredia a ktorý sa zaoberá osobitnými politickými aspektmi týkajúcimi sa odpadu, biodiverzity, kvality ovzdušia, vody a ochrany. V tomto prípade bude Komisia monitorovať aj to, či má úrad dostatočné právomoci a zdroje, aby mohol účinne presadzovať environmentálne pravidlá v súlade s povinnosťami podľa dohody o obchode a spolupráci. Okrem toho bude Komisia venovať pozornosť účinnému vykonávaniu environmentálnych záväzkov po prijatí zákona a sekundárnej legislatívy, ktorá bude nasledovať.

Pravidlá EÚ upravujúce chemický sektor boli zavedené do vnútroštátneho práva Spojeného kráľovstva<sup>24</sup> v roku 2021 s určitými úpravami vyplývajúcimi z vystúpenia krajiny z EÚ. Komisia pozorne monitoruje prístup Spojeného kráľovstva k obmedzeniam, autorizácii a registrácii chemických látok s cieľom zabezpečiť súlad s príslušnými povinnosťami podľa dohody o obchode a spolupráci.

Pokiaľ ide o ochranu klímy, Spojené kráľovstvo zaviedlo svoj vlastný systém obchodovania s emisiami.<sup>25</sup> Tento systém sa vzťahuje na energeticky náročné odvetvia, sektor výroby energie a letectvo. Vzťahuje sa na činnosti zahŕňajúce spaľovanie palív v zariadeniach. V letectve sa systém vzťahuje na lety v rámci Spojeného kráľovstva, ako aj na lety do Gibraltáru a Európskeho hospodárskeho priestoru. Spojené kráľovstvo od mája 2021 organizuje aukcie súvisiace s obchodovaním s kvótami. Zúčtovacie ceny boli doteraz na úrovniach porovnateľných alebo vyšších ako v EÚ.

---

<sup>21</sup> Oznámenie o regulačnej reforme kľúčových sektorov: <https://www.gov.uk/government/publications/brexit-opportunities-regulatory-reforms>.

<sup>22</sup> [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment\\_data/file/991751/single-enforcement-body-consultation-govt-response.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/991751/single-enforcement-body-consultation-govt-response.pdf).

<sup>23</sup> <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2021/30/contents/enacted>.

<sup>24</sup> <https://www.hse.gov.uk/reach/index.htm>.

<sup>25</sup> <https://www.gov.uk/government/publications/participating-in-the-uk-ets/participating-in-the-uk-ets>.

V článku 18 ods. 2 Európskej sociálnej charty<sup>26</sup> sa vyžaduje, aby Spojené kráľovstvo zrušilo alebo znížilo správne a iné poplatky vrátane poplatkov za pracovné víza. Spojené kráľovstvo až donedávna uplatňovalo zníženie poplatkov za dlhodobé víza o 55 GBP pre všetkých pracovníkov pochádzajúcich zo štátov, ktoré vyjadrili súhlas s chartou otvorenou na podpis v roku 1961. V decembri 2020 Spojené kráľovstvo oznámilo, že od roku 2021 sa zníženie nebude vzťahovať na štátnych príslušníkov piatich členských štátov EÚ.<sup>27</sup> V júli 2021 Spojené kráľovstvo oznámilo svoj zámer vypovedať článok 18 ods. 2 Európskej sociálnej charty. V septembri 2021 sa Spojené kráľovstvo rozhodlo zrušiť od februára 2022 zníženie vízového poplatku pre všetkých občanov EÚ. Komisia predložila túto záležitosť na zasadnutiach Rady pre partnerstvo a Osobitného výboru pre rovnaké podmienky otvorenej a spravodlivej hospodárskej súťaže a udržateľný rozvoj. Vyjadrila sklamanie nad tým, že Spojené kráľovstvo nerozšírilo zníženie vízového poplatku na občanov piatich dotknutých členských štátov EÚ, ale namiesto toho sa rozhodlo zníženie úplne odstrániť.

## 7.2. Kontrola subvencií

V júni 2021 vláda Spojeného kráľovstva predložila návrh zákona o kontrole subvencií<sup>28</sup> s cieľom vytvoriť právny rámec pre budúci dohľad nad subvenciami. Návrhom zákona sa stanovujú hmotnoprávne pravidlá a pravidlá presadzovania.

V prípade hmotnoprávnych pravidiel sa v návrhu zákona upravuje vymedzenie subvencie a súbor zásad všeobecných a špecifických subvencií, ktoré vychádzajú zo zásad stanovených v dohode o obchode a spolupráci, ako aj z ustanovení o transparentnosti.

V prípade pravidiel presadzovania práva sa zriaďuje útvar subvencií v rámci Úradu pre spotrebiteľov a trhy, ktorý prevezme úlohu nezávislého orgánu s právomocami kontroly subvencií. V návrhu zákona sa stanovuje systém kontroly subvencií *ex post* s niektorými prvkami *ex ante*. Odvolací tribunál pre hospodársku súťaž bude môcť vydať príkaz na vymáhanie, ak sa subvencia poskytne nezákonne. Očakáva sa, že budú vydané dodatočné vykonávacie predpisy a usmernenia. Komisia bude pokračovať v monitorovaní vývoja.

Komisia takisto skúma subvencie na podporu obnoviteľnej energie v rámci systému Spojeného kráľovstva „Rozdielové zmluvy“<sup>29</sup>. Komisia vyjadrila svoje obavy v súvislosti so zahrnutím „*percentuálneho podielu obsahu Spojeného kráľovstva*“ do dotazníka týkajúceho sa plánu dodávateľského reťazca. Komisia predložila túto záležitosť na zasadnutiach Osobitného výboru pre tovar v oblasti obchodu a Osobitného výboru pre rovnaké podmienky otvorenej a spravodlivej hospodárskej súťaže a udržateľný rozvoj v oblasti obchodu, ako aj Výboru pre obchodné partnerstvo. Komisia požiadala Spojené kráľovstvo, aby z dotazníka odstránilo informácie o miestnom obsahu a upravilo bodové hodnotenie kritérií oprávnenosti, ako aj o vydanie dodatočného usmernenia s cieľom potvrdiť, že otázka týkajúca sa obsahu Spojeného kráľovstva bola odstránená a nebude akýmkoľvek spôsobom bodovo hodnotená, a to ani vo fáze vykonávania, čím sa účinne odstráni akákoľvek úloha umiestnenia.

<sup>26</sup> Európska sociálna charta je zmluva uzavretá v rámci Rady Európy, ktorá bola otvorená na podpis v roku 1961 a pôvodne nadobudla platnosť v roku 1965. Charta bola revidovaná v roku 1996. Revidovaná charta nadobudla platnosť v roku 1999:  
<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168048b059>.

<sup>27</sup> Bulharsko, Estónsko, Litva, Rumunsko a Slovinsko.

<sup>28</sup> <https://www.gov.uk/government/collections/subsidy-control-bill>.

<sup>29</sup> <https://www.gov.uk/government/publications/contracts-for-difference/contract-for-difference>.

Spojené kráľovstvo navrhlo zriadiť osem slobodných prístavov<sup>30</sup>, z ktorých dva začali fungovať v roku 2021, s osobitnými pravidlami, ako sú opatrenia v oblasti priamych daní (napr. daňové úľavy) a zjednodušené colné postupy alebo subvencie podporujúce obchod a investície. Komisia bude naďalej monitorovať ich zriaďovanie a kontrolovať ich súlad s ustanoveniami o rovnakých podmienkach v dohode o obchode a spolupráci, najmä v súvislosti so subvenciami a zdaňovaním.

## 8. Doprava

Po skončení prechodného obdobia už Spojené kráľovstvo nemá prospech z jednotného trhu EÚ v oblasti dopravy. Hoci sa v dohode o obchode a spolupráci stanovujú pravidlá udržiavania spojenia medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, práva prevádzkovateľov dopravy v oblasti prístupu, najmä v leteckej a cestnej doprave, sú výrazne horšie ako práva dostupné na jednotnom trhu EÚ. Letecké spoločnosti Spojeného kráľovstva už napríklad nemôžu ponúkať služby pravidelnej leteckej dopravy medzi členskými štátmi.

Vzájomné práva, na ktorých sa zmluvné strany dohodli v leteckej a cestnej doprave, sa začali okamžite uplatňovať od nadobudnutia platnosti dohody o obchode a spolupráci a dosiaľ boli bezproblémové.

Dohoda o obchode a spolupráci takisto umožňuje uzatvárať dvojstranné dohody medzi členskými štátmi a Spojeným kráľovstvom o službách leteckej nákladnej dopravy v rámci takzvaných práv piatej slobody<sup>31</sup>. Na základe povolenia podľa článku 6 rozhodnutia Rady (EÚ) 2021/689 oznámili Komisii do konca roka 2021 svoje dohody so Spojeným kráľovstvom tieto členské štáty: Luxembursko, Malta, Francúzsko, Slovensko, Nemecko, Estónsko, Česká republika, Fínsko, Belgicko, Švédsko, Dánsko, Bulharsko, Maďarsko, Lotyšsko, Holandsko, Írsko, Cyprus, Grécko a Litva.

V oblasti kontrol letovej spôsobilosti lietadiel, motorov a vrtúľ navrhnutých na ich území, ako aj súvisiacich certifikačných procesov bolo v roku 2021 vykonaných 15 overení, ktoré pozostávali najmä z doplnkových typových osvedčení alebo zmien existujúcich konštrukcií. Z toho 13 overení udelila Agentúra Európskej únie pre bezpečnosť letectva a dve overenia udelili úrady civilného letectva Spojeného kráľovstva.

## 9. Rybárstvo

Po skončení prechodného obdobia sa už Spojené kráľovstvo nezúčastňuje na spoločnej rybárskej politike EÚ. Hoci sa v dohode o obchode a spolupráci stanovuje vzájomný prístup do vôd každej zmluvnej strany, ako aj osobitné pravidlá týkajúce sa prístupu do vôd korunných dependencií Spojeného kráľovstva počas adaptačného obdobia, podmienky rybolovu pre rybárov oboch zmluvných strán sa podstatne zmenili.

Komisia zabezpečila väčšine rybárskej flotily EÚ prístup do vôd Spojeného kráľovstva a korunných dependencií. Zabezpečenie prístupu pre menšie a náhradné plavidlá EÚ do teritoriálnych vôd Spojeného kráľovstva (6 – 12 míľ) a do vôd Normanských ostrovov však bolo

<sup>30</sup> <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainers/trade-freeports-free-zones>.

<sup>31</sup> Právo alebo výsada v súvislosti s pravidelnými medzinárodnými leteckými dopravnými službami udelená jedným štátom inému štátu, aby na území prvého štátu pristál a vykonával dopravu z tretieho štátu alebo do tretieho štátu.

naďalej zložitú. Hoci sa dosiahol významný pokrok, mnohé plavidlá, ktoré požiadali o prístup do týchto vôd, do konca roka nedostali licenciu. Komisia spolu s príslušnými členskými štátmi skúma okolnosti týkajúce sa každej požadovanej licencie, ktorá nebola udelená.

Strany si takisto vymenili oznámenia o všetkých nových riadiacich opatreniach, ako sa vyžaduje v článku 496 ods. 3 dohody o obchode a spolupráci. Vzájomne prijateľné lehoty a postupy pre takéto oznámenia vypracuje Osobitný výbor pre rybolov.

EÚ a Spojené kráľovstvo viedli aj každoročné konzultácie o riadení spoločne využívaných populácií. Dohoda o celkovom povolenom výlove na rok 2021 bola dosiahnutá v júni 2021. Dohoda o celkovom povolenom výlove na rok 2022 bola dosiahnutá v decembri 2021.

## 10. Koordinácia sociálneho zabezpečenia

Po skončení prechodného obdobia sa v Spojenom kráľovstve skončilo uplatňovanie mechanizmov EÚ na koordináciu sociálneho zabezpečenia. Dohodou o obchode a spolupráci sa obmedzuje negatívny vplyv ochranou práv v sociálnom zabezpečení osôb, ktoré sa pohybujú medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom po 1. januári 2021. Na tento účel umožňuje koordináciu väčšiny dávok sociálneho zabezpečenia.

V prípade spolupráce v oblasti sociálneho zabezpečenia sa v roku 2021 zaznamenal pokrok. Neboli zistené žiadne štrukturálne problémy s vykonávaním Protokolu o koordinácii v oblasti sociálneho zabezpečenia podľa dohody o obchode a spolupráci. Osobitný výbor pre koordináciu sociálneho zabezpečenia okrem toho prijal zmeny príloh k protokolu s cieľom potvrdiť, že členské štáty naďalej umožňujú, aby sa na pracovníkov vyslaných do Spojeného kráľovstva alebo zo Spojeného kráľovstva za osobitných podmienok vzťahovali právne predpisy vysielajúceho štátu o sociálnom zabezpečení.

## 11. Spolupráca v oblasti presadzovania práva a justičná spolupráca v trestných veciach

Po skončení prechodného obdobia sa zmenili podmienky spolupráce v oblasti presadzovania práva a justičnej spolupráce v trestných veciach medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom. Napríklad mechanizmy založené na vzájomnom uznávaní boli nahradené vzájomnou právnou pomocou. Spojené kráľovstvo navyše už nie je členom orgánov presadzovania práva EÚ a má obmedzený prístup alebo nemá žiadny prístup k databázam EÚ. Hoci sa dohodou o obchode a spolupráci zabezpečuje spolupráca medzi zmluvnými stranami, takáto spolupráca sa v súčasnosti uskutočňuje na základe pravidiel platných pre krajiny mimo EÚ.

V roku 2021 pokračovala operačná spolupráca s Europolom a Eurojustom, aj keď so statusom krajiny mimo EÚ a na základe dvojstranných dohôd. Na tento účel bola 27. septembra 2021 podpísaná pracovná a administratívna dohoda s Europolom o vytvorení spolupráce a 20. decembra 2021 bola podpísaná pracovná dohoda s Eurojustom.

Osobitný výbor pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva a justičnú spoluprácu, ktorý dohliada na vykonávanie dohôd o spolupráci podľa dohody o obchode a spolupráci, predĺžil prechodné obdobie na *ex ante* hodnotenie prepojení so Spojeným kráľovstvom v oblasti DNA

a odtlačkov prstov<sup>32</sup>. Toto prechodné obdobie nemožno ďalej predĺžiť po 30. júni 2022, čo je dátum, do ktorého sa musia vyhodnotiť prepojenia Spojeného kráľovstva.

V dohode o obchode a spolupráci sa vyžaduje, aby Spojené kráľovstvo vymazalo údaje zo záznamov o cestujúcich prijaté po odchode cestujúcich z krajiny, pokiaľ posúdenie rizika nenaznačí potrebu uchovávať takéto údaje. Spojenému kráľovstvu sa povolilo odchyliť sa od tejto povinnosti na prechodné obdobie jedného roka po nadobudnutí platnosti dohody o obchode a spolupráci, kým sa nevykonajú určité technické úpravy. Prechodné obdobie sa malo skončiť 31. decembra 2021. Dňa 21. decembra 2021 však Rada pre partnerstvo po zvážení informácií poskytnutých Spojeným kráľovstvom o zárukách a opatreniach prijatých s cieľom umožniť vymazanie údajov a využitie splnomocnenia podľa článku 552 ods. 13 dohody o obchode a spolupráci prijala rozhodnutie predĺžiť prechodné obdobie o ďalší rok vzhľadom na osobitné okolnosti<sup>33</sup>.

## 12. Účasť na programoch EÚ

Spojené kráľovstvo v dôsledku vystúpenia z EÚ stratilo prístup k programom EÚ vrátane ich možností financovania a výmeny. Napríklad študenti vysokých škôl v krajine už nie sú oprávnení zúčastniť sa na výmennom programe v rámci programu Erasmus+.

Hoci sa v dohode o obchode a spolupráci umožňuje Spojenému kráľovstvu zúčastniť sa na niektorých programoch EÚ ako pridružená krajina mimo EÚ, takáto účasť si vyžaduje prijatie dvojstranných protokolov a finančné príspevky. Tieto protokoly neboli v roku 2021 prijaté.

Až do ich prijatia subjekty zo Spojeného kráľovstva využívajú prechodné opatrenia, ktoré im umožňujú zapájať sa do výziev na predkladanie návrhov v rámci programu Horizont Európa a podrobiť sa hodnotiacim postupom.

Pripomíname, že podľa nariadenia o programe Horizont Európa<sup>34</sup> sú subjekty z nepridružených krajín mimo EÚ oprávnené zúčastniť sa na projektoch programu Horizont Európa bez toho, aby dostávali finančné prostriedky EÚ. V týchto prípadoch by subjekty z tretích krajín museli získať finančnú podporu z iných zdrojov.

## 13. Závery

Napriek bezprecedentnému širokému rozsahu pôsobnosti dohody o obchode a spolupráci a jej opatreniam na uľahčenie obchodu, dohoda o obchode a spolupráci nie je a nikdy nemala byť náhradou členstva v EÚ.

<sup>32</sup> Rozhodnutie č. 1/2021 osobitného výboru zriadeného článkom 8 ods. 1 písm. r) dohody o obchode a spolupráci medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom z 28. septembra 2021 o predĺžení obdobia uvedeného v článku 540 ods. 3 dohody o obchode a spolupráci, počas ktorého sa môžu vymieňať profily DNA a daktyloskopické údaje so Spojeným kráľovstvom.

<sup>33</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A22021D2323>.

<sup>34</sup> Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/695 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 (Ú. v. EÚ L170/1) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0695&from=SK>.

Pokiaľ ide o obchod s tovarom, dohodou o obchode a spolupráci sa neodstraňujú colné postupy a kontroly, pravidlá pôvodu, ktoré umožňujú využívať zrušenie ciel, ani necolné prekážky vyplývajúce z regulačných rozdielov. Pokiaľ ide o služby, flexibilita, ktorú ponúka dohoda o obchode a spolupráci, nie je ani zďaleka porovnateľná s jednoduchosťou poskytovania služieb na jednotnom trhu EÚ. To isté platí pre všetky ostatné oblasti politiky EÚ, na ktoré sa vzťahuje dohoda o obchode a spolupráci, od dopravy a energetiky až po rybníctvo a justičnú spoluprácu v trestných veciach. Napriek dohode o obchode a spolupráci sú obchod a spolupráca medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom zložitejšie a náročnejšie v porovnaní so situáciou, keď bolo Spojené kráľovstvo členom EÚ.

Vzhľadom na to, že brexit znamená koniec regulačného zosúladovania medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom, prebiehajúci a budúci legislatívny vývoj je dôležitý pre účinné vykonávanie dohody o obchode a spolupráci. Pokračujúce monitorovanie regulačnej reformy Spojeného kráľovstva v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje dohoda o obchode a spolupráci, je preto mimoriadne dôležité, aby sa zabezpečilo, že nebude v rozpore s ustanoveniami dohody o obchode a spolupráci a že podniky EÚ nebudú konkurenčne znevýhodnené.

Cieľom EÚ je udržiavať stabilný a pozitívny vzťah so Spojeným kráľovstvom, ktoré je naďalej hlavným obchodným partnerom. Kvalita budúceho vzťahu však bude do značnej miery závisieť od stupňa dodržiavania záväzkov stanovených v dohode o obchode a spolupráci a dohode o vystúpení zo strany Spojeného kráľovstva.